

Belevingsaspecten van nieuwe energiebronnen

Amersfoort, 16-6-21

Drs. Jaap de Wolf

*adviseur gezonde leefomgeving
en als zzp-er werkzaam voor GGD NOG*

Inhoud

- Dagelijks in de publiciteit!
- Fysieke en belevingsfactoren
- RIVM-rapport 2020-0214 over windturbines
- Aspecten en factoren die invloed hebben op de ervaren hinder
- Belangrijke items:
  - Communicatie en informatie
  - Participatie (-ladder)
  - Profijt, eigenaarschap
  - Gemeentelijke regie

Geen bezwaar omgeving

Een deel van het zonnepark komt in de vloeivelden van Avebe, waar een deel van het jaar tot wel 2,5 meter water in kan staan. "We zetten panelen meer dan 2,5 meter hoger zodat water eronder kan blijven en we dus een mooie dubbelfunctie realiseren", aldus Pijlman.

De omwonenden kijken tegen dezelfde wal aan die er al is: de dijk van de vloeivelden. Er is dan ook geen enkel bezwaar binnengekomen tegen het zonnepark.

26-5-2021
Breed verzet tegen zonneparken in Oude IJsselstreek: tal van bezwaren van bewoners | Oude IJsselstreek | gelderland.nl

Breed verzet tegen zonneparken in Oude IJsselstreek: tal van bezwaren van bewoners

GENDRINGEN - De mogelijke komst van zonneparken op verschillende plekken in de gemeente Oude IJsselstreek stuit op tal van bezwaren van bewoners. Tijdens een informatieve bijeenkomst voor de gemeenteraad namen burgers uit alle hoeken van de gemeente gisteravond de gelegenheid te baat om hun bedenkingen uit te spreken.

Inwoners zes dorpen in Midden-Groningen vrezen windmolenpark opgedrongen te krijgen, maar gemeente weet van niets

Hét schrikbeeld voor inwoners van zes dorpen in Midden-Groningen: de bouw van een windmolenpark in hun voor- of achtertuin, zoals op de foto het windmolenpark De Monden/Oostermoer, even over de Gronings/Drentse grens. Foto Marcel Julian de Jong

'Verzet onder provincies tegen biomassacentrales'
10 mrt 2020 · Leestijd 1 minuten

Google en Microsoft kapen gesubsidiëerde windenergie

[Gebroken beloftes: hoe de Wieringermeerpolder dichtslibde met windturbines en datacentra](#)

Fysieke en belevingsfactoren

Fysiek:

- Windturbines: geluid, slagschaduw, aantasting landschap
- Zonneparken: lichthinder, aantasting landschap, natuur
- Biomassacentrales: geurhinder, luchtkwaliteit, landschap

Belevingsfactoren:

- Invloed van visuele aspecten en situati
persoonlijke factoren op de ervaren hir
van plannen

- Zie onder meer hoofdstuk 2.6 over invloed van visuele aspecten en contextuele, situationele en persoonlijke factoren
- Ik ken geen onderzoeksrapporten over de beleving van zonneparken en biomassacentrales

Een van de conclusies uit het RIVM-rapport ...

De literatuur liet duidelijk zien dat omwonenden minder hinder hebben van de windturbines als ze betrokken werden bij de plaatsing ervan. Door mee te kunnen denken over de plaatsing en de balans tussen kosten en baten, ervaren omwonenden minder hinder. Het is daarom belangrijk zorgen van omwonenden serieus te nemen en hen te betrekken bij het planningsproces en de plaatsing van windturbines.

Belevingsonderzoeken omwonenden windturbines en zonneparken lastig vanwege beperkt aantal omwonenden en beperkte tijd tussen plaatsing en onderzoeken

Factoren die de ervaren hinder kunnen beïnvloeden - 1

- Visuele aspecten

- zichtbaarheid wind- en zonnepark en biomassacentrale
- slagschaduw, lichtschildering (wind en zon)

- Situationele factoren

- karakter en aantrekkelijkheid landschap
- meerdere hinderbronnen
- waterpartijen

Factoren die de ervaren hinder kunnen beïnvloeden -2

- Contextuele factoren

- waardering overheidsbeleid
- waardering commerciële partijen
- transparantie proces en procedure
- eigenaarschap

- Persoonlijke factoren

- leeftijd, geslacht
- angst en bezorgdheid over te verwachten hinder
- geluid- en geurvoeligheid
- financieel profijt

Beleving en gezondheid

- Hinder: gevoel van afkeer, boosheid, onbehagen, onvoldaanheid of gekwetstheid
- Slecht slapen
- Stressklachten
- Minder goed kunnen concentreren
- Risico's van hart- en vaatziekten
- Eerder last van (bovenste) luchtwegen
- Isolement (geen bezoek durven te ontvangen), o.a. bij geurhinder

Ervaren en verwachte hinder en acceptatie van plannen

- Al deze factoren kunnen invloed hebben op de ervaren hinder; mate waarin is afhankelijk van (persoonlijke) situaties en kan daardoor per persoon verschillen
- En deze factoren hebben invloed op de acceptatie van plannen voor wind- en zonneparken en biomassacentrales
- Mensen kunnen gezondheidsklachten uiten voordat de windturbines in bedrijf zijn...
- *Maar dit geldt ook voor allerlei andere plannen zoals aanleg rondweg, bouw van nieuwe woningen, vestiging van een bedrijf*

Wat betekent dit voor proces van energietransitie?

- Zorgvuldig, transparant, tijdig en beïnvloedbaar
- Communicatie
- Participatie
  - Zonnepark Nieuw Buinen
- Gemeentelijke regie
  - Voorbeeld gemeente Bronckhorst
  - RES en gemeentelijk beleid
- Profijt
  - Oprichten van een coöperatie
  - Windparken in Groningen en in de Wieringermeerpolder
- (Financiële) Compensatie
  - Hoeksche Waard: isolatie woningen
- Meldingssysteem
  - ?

Vragen ... ?

Jaap de Wolf
Adviseur gezonde
leefomgeving
info@jaapdewolf.nl
www.jaapdewolf.nl

Workshop

Onderschat effect van beleving niet...!

Vragen voor de workshop

- Hoe verzamel je informatie over de belevingsaspecten die mensen kunnen hebben?
- Wat zijn goede methoden van communicatie en participatie?
- Hoe ver ga je op de participatieladder?
- Ken jij goede en slechte voorbeelden in jouw omgeving, in jouw gemeente?

Gemeentelijke regie

- Rick Boerkamp, cluster wonen en werken van de gemeente Bronckhorst licht het 'Bronckhorster beleidskader voor windenergie' toe.
- Hoe is het proces verlopen en wat heeft dit opgeleverd als het gaat over de belevingsfactoren (niet-akoestische factoren)?

gemeente Bronckhorst

Stellingen

- Een wind- en/of zonneweide is anno 2021 niet meer te realiseren zonder tijdige raadpleging van de inwoners van de gemeente
- Realisatie van duurzame energie is een maatschappelijke noodzaak. De overheid dient hierin de regie te pakken.

Samenvattend

- Weerstand tegen wind, zon en biomassa groeit
- 'Verplichting' vanwege de RES
- Hoe toch duurzame energie realiseren als overheden?
- Eerst denken dan doen!
- Start met een zorgvuldige procedure en neem daar de tijd voor
- Verdiep je er in wat beleving met mensen doet
- En leer van goede en slechte voorbeelden!

Vragen ... ?

Jaap de Wolf
Adviseur gezonde
leefomgeving
info@jaapdewolf.nl
www.jaapdewolf.nl

